

Huvudman

Region Gotland
regiongotland@gotland.se

Beslut

Datum 2026-10-23

Dnr SI 2026:6770

Sida 1 (7)

Ärendet

Tillsyn av Tal och Språk 7–9 i Gotlands kommun.

Beslut

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § punkten 2 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Region Gotland avseende brister rörande extra studietid. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar som avser särskilt stöd, skolans arbete med trygghet och studiero.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2026 inlett en tillsyn av Tal och Språk 7–9 i Gotlands kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Tal och Språk 7–9 följer gällande bestämmelser om särskilt stöd, skolans arbete med trygghet och studiero samt extra studietid.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 1 september 2026 och 7 september 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat åtgärdsprogram och planer mot kränkande behandling. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § punkten 2 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Region Gotland avseende brister rörande extra studietid. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare, representanter för elevhälsan och rektorn uppger i intervjuer att elever inte erbjuds extra studietid. Som skäl till detta uppger lärare, representanter och rektorn att eleverna har skoltaxi som går på eftermiddagen. Rektorn uppger även att eleverna inte orkar gå långa dagar.

Rektorn uppger vidare i intervju att det finns en plan för extra studietid men att den inte har implementerats ännu. Enligt rektorn kommer skolan att erbjuda extra studietid denna termin och det kvarstår endast att bestämma vilka dagar som ska erbjudas. Rektorn uppger att omfattningen blir den som är reglerad i lagen.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden. (10 kap. 5 a § skollagen enligt den lydelse som gäller för utbildning som bedrivs före den 1 juli 2028¹).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister när det gäller att erbjuda elever extra studietid. Av utredningen framgår att eleverna i årskurs 7–9 inte erbjuds extra studietid. Enligt skollagen ska erbjudandet om extra studietid omfatta minst två timmar per vecka för samtliga elever i årskurs 4–9. Elevernas deltagande i verksamheten är frivilligt, men det är

¹ Bestämmelsen i 10 kap. 5 a § skollagen har ny lydelse från den 1 juli 2026 genom SFS 2025:729. Lagen tillämpas första gången i fråga om utbildning eller annan verksamhet som bedrivs efter den 1 december 2027. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning och annan verksamhet som bedrivs före den 1 juli 2028.

huvudmannens ansvar att erbjuda eleverna den studietid som de har rätt till antingen under skoldagen eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Av utredningen framgår emellertid att skolan under innevarande termin avser att erbjuda eleverna extra studietid i enlighet med författningens krav.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § punkten 2 skollagen avstå från att ingripa om den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse. Region Gotlands verksamhet vid Tal och Språk 7–9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra studietid.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse genom att innevarande termin erbjuda eleverna extra studietid om minst två timmar per vecka. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare, representanter för elevhälsan och rektorn uppger i intervjuer att samtliga elever som går på Tal och Språk 7–9 har ett åtgärdsprogram. Lärare och representanter för elevhälsan uppger vidare att vårdnadshavare och elever är delaktiga vid upprättandet av kartläggningar och åtgärdsprogram. Vårdnadshavare får del av åtgärdsprogrammen bland annat vid utvecklingssamtal, via skolans digitala plattform eller genom kontakt med representanter för elevhälsan.

Lärare, representanter för elevhälsan och rektorn uppger att de tillsammans ansvarar för att följa upp de åtgärder som anges i åtgärdsprogrammen och att detta sker successivt under året. Det är dock rektorn som har det yttersta ansvaret. Lärare, representanter för elevhälsan och rektorn uppger att eleverna får det stöd som anges i åtgärdsprogrammen.

Representanter för elevhälsan och rektorn uppger att det är rektorn som fattar beslut om åtgärdsprogram och om anpassad studiegång. I bedömningen om anpassad studiegång har för årskurs 6–9 moderna språk anpassats bort. Eleverna har dock möjlighet att välja moderna språk om de önskar.

Av de till Skolinspektionen inlämnade åtgärdsprogrammen (inklusive beslut om anpassad studiegång) framgår datum och ansvarig person för utvärdering och uppföljning samt överklagandehänvisning. Vad gäller besluten om anpassad studiegång framgår vilka ämnen som tagits bort och i vilken omfattning. Det framgår även att det är rektorn som fattat beslut om åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning, i form av distansundervisning eller i form av anpassad studiegång. Om en utredning om elevs behov av särskilt stöd visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. (3 kap. 10 § skollagen)

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan eller sameskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan, specialskolan och sameskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen. (3 kap. 12 § skollagen)

Ett beslut om åtgärdsprogram som fattas av rektorn enligt 3 kap. 9 § skollagen får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. (28 kap. 16 § skollagen, 33 § förvaltningslagen)

Av skollagen framgår att i ärenden enligt skollagen som avser myndighetsutövning mot någon enskild ska vissa bestämmelser i

förvaltningslagen (2017:900) tillämpas, däribland bestämmelser om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (29 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Skolans arbete med trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Plan mot kränkande behandling

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling och diskriminering för åren 2025 och 2026. I båda planer finns beskrivna åtgärder som ska genomföras under läsåret för att förebygga kränkande behandling av elever. I intervju med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn uppges att eleverna är delaktiga i arbetet med skolans plan mot kränkande behandling genom att lärare har förklarat innebörden av planen för eleverna. Rektorn tillägger att eleverna även görs delaktiga genom att besvara trygghetsenkäter. Eleverna genomför enkäterna tillsammans med lärare som förklarar innebörden och går igenom frågorna en i taget.

Skolans arbete mot kränkande behandling

Lärare, representanter för elevhälsan och rektorn uppges att all personal uppmärksammar och motverkar kränkande behandling. Lärarna uppges att de ständigt är närvarande med eleverna och när något inträffar följer de en åtgärdstrappa där de direkt pratar med elever, vårdnadshavare och elevhälsoteam. Detsamma gäller om det är någon i personalen som utsätter en elev för kränkande behandling med tillägget att rektorn då även informeras om detta. Representanter för elevhälsan tillägger att de har undervisningskonferenser där lärarna lyfter vilka utmaningar som finns på gruppnivå tex. gällande sociala medier och elevhälsan kan därmed ge tips och råd om exempelvis språkbruk eller gruppdynamik. Rektorn uppges att det är få kränkningar på just denna enhet då det är en liten elevgrupp med vuxna i närheten hela tiden. Lärare uppges att rektorn informeras vid upprepade eller allvarliga kränkningar. Rektorn bekräftar att lärare förmedlar information om kränkningar och uppges även att allvarliga eller upprepade kränkningar rapporteras till huvudmannen. Huvudmannen

följer i sin tur upp de kränkningar som rapporteras in tillsammans med rektorn och skolledningen.

Lärare, representanter för elevhälsan och rektorn uppger att om de misstänker att en elev far illa tas det upp på elevhälsomötet. Enskilda pedagoger gör själva inte någon orosanmälan till socialnämnden, men är medvetna om att de kan göra det, utan rektorn gör själva anmälan vid behov. Representanter för elevhälsan tillägger att de själva kan göra en orosanmälan vid behov.

Rättslig reglering

Huvudmannen ser till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen innehåller en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 7 och 8 §§ skollagen)

Planen mot kränkande behandling upprättas, följs upp och ses över under medverkan av eleverna vid skolan. (6 kap. 8 § skollagen, 2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling)

All personal uppmärksammar och motverkar aktivt kränkande behandling i samband med verksamheten och ser till att sådan behandling hanteras. (5 kap. 6 §, 6 kap. 10 § skollagen, Lgr22, Skolans värdegrund och uppdrag, förståelse och medmänsklighet 2.1 Normer och värden)

En personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling i samband med verksamheten informerar rektorn om detta. Rektorn ska i sin tur anmäla detta till huvudmannen. (6 kap. 10 § skollagen)

När huvudmannen får kännedom om sådan kränkande behandling som ska anmälas till huvudmannen, utreder huvudmannen omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidtar de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 a § skollagen)

Skolan gör en anmälan till socialnämnden om rektorn eller personalen får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. (29 kap. 13 § skollagen, 19 kap. 1 § punkten 4 socialtjänstlagen [2025:400])

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Daniel Wilson

Beslutsfattare
Signerat av: Daniel Wilson

X Manal Abu Zarur

Föredragande
Signerat av: Manal Abu Zarur

I ärendets slutliga handläggning har även Linn Gustafsson medverkat.